

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 568/2018
26.09.2019. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије: др Драгише Б. Слијепчевића, као председника већа, судије Бранка Станића и судије Татјане Матковић Стефановић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца РЕПУБЛИКА СРБИЈА, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, против тужених: 1) АА а.д. у стечају из ..., коју заступа пуномоћник Димитрије Ђорђевић, адвокат из ...; 2) ББ Д.О.О. из ..., Република ..., коју заступа пуномоћник Александар Стојић, адвокат из ..., ради утврђења потраживања, вредност предмета спора 6.430.421.098,35 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 3540/18 од 30.08.2018. године, донео је у седници већа одржаној дана 26.09.2019. године, следећу

ПРЕСУДУ

I УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца Републике Србије.

II ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Привредног апелационог суда Пж број 3540/18 од 30.08.2018. године и **ПРЕСУЂУЈЕ:**

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба друготужене ББ Д.О.О. из ..., Република ... и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Привредног суда у Београду П број 5063/13 од 13.03.2018. године.

III ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П број 5063/13 од 13.03.2018. године усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је потраживање ВВ д.д. ..., чији је правни следбеник друготужени, према првотуженом, утврђено решењем Окружног привредног суда у Београду Ст 207/90 од 09.03.1992. године делимично и то у износу од 310.669,79 Америчких долара; 1.123.670.665,00 Белгијских франака; 35.202.714,15 Данских круна; 48.231.055,34 Немачких марака; 5.385,99 Канадских долара; 1.574.860,17 Јапанских јена и 11.193,36 Британских фунти, све са припадајућом каматом, прешло на тужиоца. Ставом 2 изреке је обавезан друготужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.942.200,00 динара, у року од 8 дана пријема пресуде.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж број 3540/18 од 30.08.2018. године, усвојена је жалба друготуженог и преиначена пресуде Привредног суда у Београду П број 5063/13 од 13.03.2018. године, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се утврди да је потраживаље ВВ д.д. ..., чији је правни следбеник друготужени, а које је утврђено решењем Окружног привредног суда у Београду Ст 207/90 од 09.03.1992. године у износима означеним у ставу 1. изреке, са припадајућом каматом прешло на тужиоца, као неоснован. Обавезан је тужилац да друготуженом накнади парничне трошкове првостепеног поступка у износу од 1.444.800,00 динара и трошкове другостепеног поступка у износу од 566.400,00 динара, све у року од 8 дана од пријема пресуде.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 3540/18 од 30.08.2018. године, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану другостепену пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. Закона о парничном поступку због којих се ревизија може изјавити. Позивање ревидента на битну повреду поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП је без утицаја на одлуку, са разлога што наведена битна повреда поступка не може бити ревизијски разлог у смислу члана 407. Закона о парничном поступку .

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник друготуженог ВВ д.д. из ... је била координатор између иностраних поверилаца с једне стране и крајњег корисника иностраних кредита, чија седишта су била у ранијој СФРЈ.

ВВ је била координатор између иностраних поверилаца из Белгије, Данске и Немачке и АА. У том статусу је била по основу неколико уговора о рефинансирању који су закључени у периоду између 1984. и 1990. године. Њена улога је била да након што прими дознаку од банке дужника у овом случају АА, врши плаћање доспелих обавеза иностраним повериоцима. Уколико банка дужник у року доспелости не би уплатила обавезу, банка координатор (ВВ) из својих средстава би вршила плаћања доспелих обавеза према иностраним повериоцима у Немачкој, Данској и Белгији. Након тога би ВВ од СФРЈ као гаранта тражила рефундацију тих средстава.

Над првотуженом АА а.д, отворен је стечајни поступак решењем Окружног привредног суда у Београду Ст бр. 207/90 од 13.12.1990. године. ВВ – правни претходник друготуженог, пријавила је потраживање у стечајном поступку који је се водио над првотуженом. Решењем Окружног привредног суда у Београду Ст бр. 207/90 од 09.03.1992. године ВВ је признато потраживање у новчаним износима опредељеним у различитим валутама.

Република Словенија као тадашња држава чланица СФРЈ, одвојила се од Федерације и прогласила независност дана 25.06.1991. године. Од тада је престао

правни основ по ком је ВВ сматрана банком СФРЈ, што је за последицу имало обуставу свих плаћања према иностраним повериоцима на које се ВВ обавезала као агент тадашњег Савезног извршног већа, које је такође у свом изворном облику престало да постоји.

Из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, ВВ је у својству агента из својих средстава дана 15.11.1990. године измирила део дуга АА износу од 160.693,75 америчких долара. Ово потраживање је признато ВВ, решењем Окружног привредног суда у Београду Ст бр. 207/90 од 09.03.1992. године а овај износ није предмет спора. Решење Окружног привредног суда у Београду Ст бр. 207/90 од 09.03.1992. године је измењено решењем Привредног суда у Београду Ст. 1/2010 од 20.08.2012 године, тако што су призната будућа плаћања главнице, пренета на Републику Србију у следећим износима: 310.669,79 USD; 1.123.670.665,00 BEF; 35.202.714,15 DKK; 48.231.055,34 DEM; 5.385,90 CAD; 1.574.860,17 JPY; 11.193,36 GBP.

Из налаза и мишљења вештака је утврђено да је све будуће обавезе АА према иностраним повериоцима преузела Република Србија, да их уредно измирује сагласно уговореним условима и споразумима са Париским клубом поверилаца закљученим између Савезне Владе СРЈ и Владе Савезне Републике Немачке од 15.03.2002. године, Владе Краљевине Данске од 09.12.2002. године и овлашћене кацеларије из Брисела од 09.07.2002. године. ВВ до доношења решења Ст. бр. 207/90 од 09.03.1992. године, није могла плаћати будуће обавезе АА према иностраним повериоцима, јер оне до тада нису биле ни доспеле. У списима предмета приложен је преглед података о преузетим и плаћеним обавезама по основу рефинансираних дугова у периоду од 20.09.2002. до 23.03.2015. године, као и остатка дуга који доспева након 23.03.2015. године у складу са међудржавним споразумима у погледу обавеза АА.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредбе члана 3. Закона о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије које су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба и одредби Закона о регулисању односа Републике Србије и банака у стечају по основу преузетих иностраних кредита, односно зајмова („Службени гласник РС“ број 45 од 31.05.2005. године), закључио да је тужбени захтев тужиоца у целини основан. Према ставу првостепеног суда ВВ је била у непосредном односу са иностраним повериоцима, али се она не може сматрати повериоцем првотужене АА за потраживања која су према иностраним повериоцима доспела након 25.06.1991. године, од када је и престала да измирује обавезе према иностраним повериоцима. Република Србија је преузела на основу два напред наведена закона, да измирује обавезе према иностраним повериоцима, и то и чини. Због тога су потраживања према првотуженом утврђена решењем Окружног привредног суда у Београду Ст бр. 207/90 од 09.03.1992. године у износима наведеним у тужбеном захтеву, прешла на тужиоца.

Другостепени суд је закључио сасвим другачије. Становишта је да је потраживање које је предмет спора изворно потраживање ВВ утврђено решењем Окружног привредног суда у Београду Ст бр. 207/90 од 09.03.1992. године. С

обзиром да се ради о самосталном потраживању ВВ, на њега се не могу применити одредбе Закона о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије који су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба, као ни одредбе Закона о регулисању односа Републике Србије и банака у стечају по основу преузетих иностраних кредита односно зајмова. Након што је у стечајном поступку утврђено потраживање повериоцу, оно може прећи на другога путем универзалне или сингуларне сукцесије. У конкретном случају друготужени је универзални сукцесор ВВ у погледу спорног потраживања а Република Србија није сингуларни сукцесор ВВ нити је то својство стекла по закону. Због тога је овај суд преиначио првостепену пресуду и одбио захтев тужиоца у целини.

Према оцени Врховног касационог суда, основано се у ревизији тужиоца истиче да је побијана другостепена пресуда донета погрешном применом материјалног права.

У поступку је утврђено да обавезе према иностраним повериоцима, нису измириване од стране банака крајњих корисника иностраних кредита, већ су то чиниле само одређене банке међу којима је била ВВ, правни претходник друготуженог, која је дугове АА измиривала у складу са првобитним аранжманима са Париским и Лондонским клубом поверилаца. ВВ је иступала комисионо у своје име а за рачун АА. Вештачењем је утврђено да је део дуга од 160.693, 75 УСД ВВ измирила у својству агента из својих средстава и овај износ јој је признат решењем Ст 207/90 од 09.03.1992. године и није предмет тужбеног захтева. Поред наведеног износа, ВВ је пријавила у поступку стечаја и потраживања која је била у обавези да испуни према иностраним повериоцима према уговореном плану отплате, па су јој и та потраживања решењем призната као будућа потраживања према АА. Међутим, ВВ је након отцепљења Републике Словеније престала да буде банка СФРЈ, па је обуставила плаћања према иноповериоцима. Обавезе АА које су признате као потраживање ВВ а доспевају убудуће, преузете су од стране Републике Србије која их измирује. ВВ је решењем стечајног суда, признато потраживање које у суштини представља потраживање иностраних поверилаца што је у току поступка и несумњиво утврђено. Утврђено је да потраживање према иностраним повериоцима не измирује друготужени већ тужилац, па је са тог разлога отпао основ по коме је правни претходник друготуженог потраживање пријавио. Због тога се не може прихватити правни став другостепеног суда да је потраживање ВВ „изворно“ потраживање, које је решењем привредног суда у Београду Ст 207/90 од 09.03.1992. године утврђено, чији је правни следбеник друготужени а не тужилац Република Србија.

Чињеница је да је наведеним решењем суда, спорно потраживање признато и утврђено као потраживање повериоца ВВ која је била агент координатор. Међутим, након доношења решења, десиле су се околности (претходно наведене) због којих је ВВ престала да буде агент координатор и обвезник плаћања према иноповериоцима и престала са плаћањем. Због тога су сва та потраживања по основу Закона о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије који су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског

клуба, и Закона о регулисању односа Републике Србије и банака у стечају по основу преузетих иностраних кредита односно зајмова, прешла на тужиоца.

Стога је по оци Врховног касационог суда, другостепени суд погрешно применио материјално право, због чега је усвојена ревизија тужиоца и применом процесних овлашћења из члана 416. Став 1 Закона о парничном поступку. Преиначена је побијана другостепена пресуда тако што је жалба друготужене ББ Д.О.О. из ..., Република ..., изјављена против пресуде Привредног суда у Београду П број 5063/13 од 13.03.2018. године, одбијена као неоснована – став 1 и 2 изреке.

Тужилац је тражио трошкове ревизијског поступка. Трошкове није определио по врсти и висини, што је био дужан да учини сходно члану 163 Закона о парничном поступку. Због тога је захтев одбијен и одлучено као у ставу 3 изреке пресуде.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић